

zdravili, da si bodo tako zagotovili dovolj zdravih zimskih čebel. Tudi v primeru, če

testiranje pokaže majhno število varoj, je koristno, da čebele pravočasno zdravite.

KAKO PREPREČITI ROPANJE ČEBEL

dr. JOVAN KULINČEVIĆ

Čebelje družine se medsebojno prav nič ne spoštujejo, ko gre za pridobivanje medu. Naravni nagon medonosne čebele žene, da iščejo hrano povsod, še posebej pa pride nagon do izraza pri načinu iskanja. Ne iščejo le medu v satju, ampak jih pogosto pritegne tudi vonj sirupov, sladkorja, sadnih sokov ter vonj vseh drugih sladkih snovi, ki so jim z lahkoto dostopne. Med poskušajo odnesti tudi drugim čebeljim družinam, če imajo za to kako priložnost, še posebej pa takrat, ko ni paše. Pogosto so najmočnejše čebelje družine z največ medu še najbolj nagnjene k temu, da si prilastijo še rezerve medu šibkejših čebeljih družin.

Če čebeljim družinam dodamo medeno satje pred začetkom paše, lahko to zelo hitro povzroči ropanje. Zato je bolje, če medeno satje, ki ga nameravamo pozneje dodajati čebelam, vsako leto dobro osušimo, preden ga uskladiščimo. S tem spomladi, ko jim satje dodamo v panj, preprečimo preveliko vznemirjanje. Čebele »pozabijo« na nujnost pridobivanja katerega koli medu le med obilno pašo, ko so pašne čebele nenehno zaposlene z nabiranjem nektarja. Pa še takrat lahko hitro pride do ropanja, če se npr. bistveno spremenijo pašni pogoji.

Včasih je težko takoj ugotoviti, ali so v panju tujke ali pa le druge čebele iz istega čebelnjaka, čeprav so le-te navidezno gladke, bleščeče in skoraj črne. Pri tujkah lahko izkušen čebelar takoj opazi določeno zbeganost, nekakšno nervozo in značilno obnašanje »krivca«. Tujke ne pristajajo brezskrbno na žrelo tujega panja niti se ne spuščajo v »hraber« boj s stražarkami. Zdi se, da namesto tega poskušajo smukniti mimo stražark, pri tem pa pazijo, da se jih ne bi dotaknile. Kadar stražarke uspejo ujeti tujke, se jih le-te poskušajo otresti. Če so poskušale vdreti v panj močne čebelje družine, so njihove možnosti, da bi se

rešile žive, zelo majhne. Izgubljena čebela, ki pristane na žrelu tujega panja, pa se obnaša povsem drugače: umakne se v kot in se zbegano prepusti stražarkam, ki so jo ujele.

Začetnik kaj lahko zamenja pojav ropanja čebel z določeno igro mladih čebel okoli panja. Mlade čebele krožijo okrog panja, da bi se seznanile z njegovo okolico oz. z njegovo lokacijo, pri tem pa pri čebelah nista opazna niti boj med njimi niti kakršnakoli oblika preplaha. Te letalne igre ponavadi potekajo sredi dneva, še posebej ob toplih in sončnih dnevih v obdobju intenzivnega iznašanja zalege na prosto. Pri »navideznem« ropanju se pogosto tudi izkaže, da so prisotne pravzaprav le čebele iz istega panja, ki ližejo sladkorno raztopino ali med, ki morebiti priteče na plano iz kake razpoke na panju. Takoj ko je ta naloga zaključena, pa je končana tudi ta čebelja aktivnost.

Včasih poteka ropanje čebel tako neopazno, da ga je dejansko težko ugotoviti. Pri takšnem ropanju čebele vdirajo v panj v manjšem številu, neopazno odnašajo med, na žrelu pa ni nobenih sledov o kakem boju. Kljub temu tujke nenehno vdirajo v panj in sproti odnašajo med. V panj vdrejo mimo robov na žrelu oz. prek razpok v panju in posamič zlezejo mimo stražark. Čebelar jih lahko opazi le, če zelo pozorno opazuje dogajanje. Tak način ropanja imenujemo progresivno ali tiho ropanje, proti kateremu se čebele težko upirajo, običajno pa tega niti ne poskušajo. Tako imenovano tiho ropanje se v čebelnjaku lahko razpase do te mere, da skoraj vse čebele druga drugi kradejo med, zato se med porazgubi v vsesplošnem in nekoristnem ropanju.

Vendar pa se ropanje čebel le redko pojavi pri skrbnem čebelarju. Tak čebelar se je že tako ali tako naučil vse, kar je

potrebno, da prepreči ropanje čebel, še posebej v brezpašnih obdobjih. Če je v času, ko obstaja nevarnost, da se pojavi ropanje čebel, nujno odpreti panje, jih bo izkušen čebelar odprl previdno in na hitro opravil delo, ki ga mora opraviti, pri tem pa satja ne bo nikoli odložil tako, da bi bilo čebelam lahko dostopno. Odkrito ploskev satov bo vedno pokrival z mokrim platnom. Tako platno pa je uporabno tudi za druge dele panja, ki jih je treba pri opravljenih s čebelami odstraniti iz panja. V ta namen je v rabi tudi posebej izdelan zaboj, v katerega npr. pri pregledih panjev shranimo satje s čebelami.

Če kljub vsemu opazimo ropanje čebel, moramo v panju zožiti žrela in zadelati vse razpoke in odprtine, skozi katere bi morebiti lahko vdrle tujke. Poleg zoženja žrel včasih pomaga, če na odprtino vzletnice postavimo cevi tako, da zgradimo sistem tunelov, skozi katere morajo zlesti tujke, če hočejo prodreti v panj, in v katerih se zberejo domače čebele in v njih organizirajo obrambo. V primerih obsežnejšega ropanja čebel pa lahko žrelo ali sistem tunelov dodatno zaščitimo s svežo travo.

Šibke čebelje družine moramo prestaviti v poseben čebelnjak. Njihova žrela morajo biti zožena, pregled takih čebeljih družin pa moramo opraviti hitro in previdno, s čimer preprečujemo ropanje čebel. Če moramo te čebelje družine dodatno krmiti, jim krmo dodajamo zvečer v panj, nikakor pa ne izven panja.

Ko okoli panja letajo tujke in kukajo v vsa žrela, vogale in razpoke v panju, izkušen čebelar ve, da je bolje, če panjev ne odpira, razen če to res ni nujno potrebno. Ko se ropanje širi, čebele hitreje pičijo, posebej če so v panju že pobrale ves med.

Če pa se ropanje čebel pojavi pri manjšem številu čebeljih družin in je naravna

posledica in ne posledica čebelarjeve površnosti, je ponavadi najbolje, če pustimo čebele na miru in pojava niti ne poskušamo zaustaviti. Tako ropanje običajno le redko pušča za seboj katastrofalne posledice in se ga ponavadi obranijo čebele same. Kadar pa pride do ropanja med dvema čebelnjakoma, ki stojita nekoliko bolj narazen, lahko izgubimo večje število napadenih čebeljih družin. To se lahko zgodi zato, ker je mogoče, da se v napad na sosednji čebelnjak postopoma vključijo vse čebelje družine iz čebelnjaka, ki je napad začel.

Kadar je napadena le ena, sicer razmerna močna čebelja družina, jo lahko predstavimo na drugo mesto v čebelnjaku, po možnosti med kako grmovje. Žrelo moramo v tem primeru zožiti na velikost ene same čebele, prek njega pa nametati zeleno travo ali pa krpo, napojeno z nafto. Na mesto, kjer se je ropanje začelo, postavimo drug panj. V njem naj bo en sam sat, ki vsebuje zelo malo medu. Ta ukrep proti ropanju čebel pogosto učinkuje tako, da takoj ko čebele poberejo to majhno količino medu, rop preneha.

Pčelar št. 7/89

Prevod: Irena Ogrin,

Pripis urednika:

Poleg opisanih sredstev in metod za preprečevanje ropanja v jesenskem času pa čebelarjem priporočamo tudi uporabo benzaldehida, ki ga nakapamo na manjše krpe blaga in jih položimo ob žrelo panja, ki ga napadajo roparice. Čim bolj močan je rop, tem več benzaldehida uporabimo. Ropanje v zelo kratkem času preneha. Seveda pa moramo tudi pri njegovi uporabi žrela panjev zožiti. V Ljubljani ga prodaja Kemoser-vis - fotomaterial.

»DNEVI ČEBELARSTVA« SARAJEVO 89

Vse razstavljalce in obiskovalce obveščamo, da bo prireditve »DNEVI ČEBELARSTVA 89« potekala od 12. do 15. oktobra 1989 v Sarajevu.

Program prireditve bo objavljen v prihodnji številki Slovenskega čebelarja.

**Zveza čebelarjev
Bosne in Hercegovine**